

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Augustanae Confessionis Historiam, Rectore Magnificentissimo, Serenissimo ... Friderico Augusto, Principe Regio ... A Recentiorum Quorundam Corruptelis Breviter Vindicatam Dabunt

**Wernsdorf, Gottlieb
Seeger, Johann Friedrich**

Vitembergae, 1705

§III.

[urn:nbn:de:bsz:31-67830](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-67830)

memorasset, subjungit: *Hæc ratio fuit & occasio Reformationis.* Si ergo a veniis petita reformandi occasio fuit, quâ biennio ante Lutherum coepisse potuit? *Arnoldum* studii partium, fideique malæ, arguimus, qui, quæ adversarii sua pro opinione adducere solent, opera data recensuit, & quæ modo cunque potuit, testimonia in eorum gratiam compilavit; Nostra vero, quæ supra magno numero exhibuimus, præterit prorsus, studioque disimulavit, quæ tamen tuendæ veritati maxime idonea esse, nemo non, suopte judicio, facile assequetur.

§. III. Parum ad rem est, quod a Sculteto, Regenvolscio, Hottingero, Arnoldo, aliisque urgeri solet: *Lutherum non unum ex omnibus fraudes Romanæ Curie t. t. agnovisse, imo Zwinglium & Capitonem, quod ex hujus ad illum literis constet, diu ante de deficiendo Pontifice communicasse.* Quis enim non intelligit, hoc pacto quæstiones confundi plurimum diversas. Aliud enim est, *necessitatem emendandæ religionis agnoscere: aliud, emendationem aggredi, & suscipere.* Aliud, *jugum Pontificis impatientius ferre; aliud, idem illud excutere: aliud, reformationis cupidum, aliud, illius auctorem esse: aliud denique de deficiendo Pontifice cogitare, aliud eundem reapse dejicere.* Prius illud commune fuit Lutheri cum aliis. Nec enim inficias imus, etiam ante Lutherum *Vveselium Wormatiæ, Keisersbergium Argentinae, Russum Rubecæ, Prolem Lipsiæ, Erasmus Basileæ, alios aliis in locis, fuisse, qui non minus anxie emendationem Sacrorum optarunt, quam corruptelas in doctrina & moribus exacte norant.* Et vero quid fieret de testibus veritatis, Ecclesiæque purioris reliquiis ante Lutherum, quorum sat spissum catalogum contexit olim eruditissimus *Flacius?* Posterius autem soli Lutheri asserimus, ut qui solus inveteratam

B Ponti-

Pontificis tyrannidem diutius ferre non potuit, primus-
que illam labefactavit ac subruit. Adde & istud, distin-
gvi oportere inter *Reformationis*, ut loquar cum vulgo,
praludia, & *Reformationem* ipsam, nec non inter qualem-
cunque *doctrinæ* Evangelicæ *prædicationem*; & manife-
stam directamque *Papatus oppugnationem*. Erasmus,
Creutzerum, Capitonem, alios, *prælasisse* imminenti sa-
crorum instaurationi, admitto: *instaurare cœpisse*, nego.
Quod ad qualemcunque Evangelii doctrinam attinet,
non est, cur Zwinglio aliquid præ ceteris tribuatur.
Esto, eum jam anno seculi III. saniosem de justificatione
& veniis Pontificiis sententiam a Thoma Wittenbachio,
Basileensi Theologo, didicisse: Esto, eum jam anno seculi
XVI. vel etiam XV. Evangelium docuisse Glaronæ,
quod a Zwinglio ipso & sociis subinde jactatum, & Lu-
thero objectum fuisse, legimus: Numne credibile est, Lu-
therum ante scriptas valvisque Templi OO. SS. affixas,
quas Tezelio opposuit, theses, sanioris omnino doctrinæ
expertem, aut eo demum die, quo bellum indixit Papa-
tui, & Romanam oppugnare Tyrannidem coepit, divino
lumine collustratum fuisse? Annon quæ Zwinglius a
Wittenbachio, eadem Noster a *Staupitio*, accipere potuit?
Nam, quid de *Justitia fidei* diu ante susceptam ab eo e-
mendationem statuerit, e quadam illius ad Eremitam
Epistola, quæ extat *T. I. Epist.* patet. *Quid agat*, inquit,
anima Tua, scire cupio: *Utrumne tandem suam pertusa pro-*
priam Justitiam discat in justitia Christi respirare atque con-
fidere. *Fervet enim nostra ætate tentatio præsumptionis in*
multis, hisque præcipue, qui justis & boni esse, omnibus viribus
student, ignorantes justitiam Dei, quæ in Christo est nobis effu-
sisime, & gratis donata: quarunt, in seipsis tamdiu operari
bene, donec habeant fiduciam standi coram Deo, veluti viribus
ac

ac meritis ornati, quod est impossibile fieri. Fuisti tu apud nos in hac opinione, imo errore; fui & Ego; sed & nunc quoque pugno contra istum errorem, sed nondum expugnavi. Igitur, mi dulcis frater, discite Christum, & hunc crucifixum: discite ei cantare, & de Te desperans, dicere ei: Tu Domine Jesu, es justitia mea: Ego autem sum peccatum tuum. --- Igitur non nisi in illo per fiducialem desperationem Tui, & operum tuorum pacem invenies &c. Hæc jam tum temporis de Fidei justitia sensit, cujusmodi vereor, ut suo de Zwinglio ostendere Reformati possint. Quapropter cum aliquando Georgius Saxo, qui Dresdæ sedem fixerat, idoneum virum, qui sibi esset a concionibus, a Staupitio petisset, & hic meliorem Lutherò, quem mitteret, non haberet, Lutherus Dresdæ pro concione in aula de gratuita per Christum Electione, sic verba fecit, ut honestissima femina, Barbara de Salen, quæ erat Gynæceo præfecta, rogata a Principe, quomodo placuisset Martini concio? responderet: si alteram huic similem audire sibi liceret, tranquilliore se animo decessuram, ut refert G. Fabricius Orig. Sax. L. VII. f. 859. & ex eodem Seckendorffius, Hist. Lutheranismi c. Maimb. L. I. §. IIX. addit. 7. f. 23. Notum vero est M. Polichii, primi Academiae Rectoris, de Eodem judicium. Qui cum Eum subinde audiret Scholasticorum oppugnare doctrinam, Sacrasque literas omnibus Thomæ, Scoti, Alberti, aliorumque commentis & subtilitatibus antepone, conversus ad suos dixit: Der Münch wird alle Doctores irre machen/ und eine neue Lehre auffbringen/ und die ganze Römische Kirche reformiren/ ut refert in vita Polichii Bismarcus. Exstant quoque etiamnum Tom. I. OO. Lat. nec non in Osiandri Epit. H. E. L. I. c. 19. theses de libero arbitrio, & meritis operum, & traditionibus humanis, quas anno 1515. Scholasticis opposuit. Sed, ut omnia in

compendium mittam, audiamus, quid ejus de doctrina, etiam ante susceptam emendationem, in *Orat. de vita & rebus gestis Lutheri*, commemoret Melanchthon: *Postea*, inquit, anno nempe 1512. *cœpit enarrare Epistolam ad Romanos, deinde Psalmos. Quæ scripta sic illustravit, ut post longam & obscuram noctem nova doctrina luxoriri videretur, omnium piorum & prudentum judicio. Hic monstravit Legis & Evangelii discrimen, hic refutavit errorem, qui tunc in scholis & concionibus regnabat, qui docet, mereri homines remissionem peccatorum propriis Operibus. -- Revocavit igitur Lutherus hominum mentes ad Filium Dei, & ut Baptista monstravit agnum Dei, qui tulit peccata nostra: ostendit, gratis propter Filium Dei remitti peccata, & quidem oportere id beneficium fide accipi. Illustravit & ceteras partes doctrina Ecclesiastica ---- Nec tamen tunc in ritibus quicquam mutarat, imo tetricus disciplina custos inter suos erat, nec miscuerat aliquid opinionum horridiorum. Hæc Philippus. Quibus liquido constat, magno in errore versari, qui, ea maxime de causa, Zwinglio in emendandis sacris primas deberi, statuunt, quia jam dum anno sec. XV. vel XVI. Glaronæ Evangelium docuerit, & diu antea de Justitia fidei recte senserit. Hæc enim Lutherum quoque diu ante coeptam sacrorum instaurationem & cognita habuisse, & alios docuisse, invictis huc dum rationibus testimoniisque probavimus.*

§. IV. *Temperamento hic quodam uti voluisse videtur D. Sam. Strimesius, Theologus in Academia propter Viadrum Celeberrimus, in Hexade Annot. ad Spanbem. Protheor. histor. & catallact. superiore anno emissa §. 1. p. 3. Scribit enim, Zwinglium publice docendo, & contra Papales doctrinas detonando: Lutherum Easdem & scriptis, & factis publicis variis impetendo impugnandoque priorem, utrumque*
vero